

Struktura církve

- rozdílná postavení nebo rozdílné služby?

V tomto článku píšeme o rozdílných službách v církvi. Raději používáme formulaci „rozdílné služby“ (1Kor 12:5) než „rozdílná postavení“. Kristus nás volá ke službě v církvi – ne k dosažení určitého postavení. Poté, co se dotkneme některých zásad, které souvisí s tímto tématem, popíšeme krátce strukturu církve v období Nového zákona a porovnáme ji se situací v dnešních křesťanských skupinách. Odůvodníme, proč nemáme jednoho pastora a proč jsme se vrátili ke struktuře společenství Nového zákona. Na konci vysvětlujeme často zneužívaná biblická místa na toto téma.

Obsah

- 1 Všichni křesťané jsou bratři a sestry
- 2 Struktura církve v čase Nového zákona
 - 2.1 Starší
 - 2.2 Diakoni
- 3 Struktura církve v poapoštolské době
- 4 Římskokatolická struktura církve
- 5 Nejčastější struktura církve v protestantských a svobodných církvích
- 6 Náš závěr
- 7 Dodatek — pasáže používané k ospravedlnění dnes běžné církevní struktury

⚓ 1 Všichni křesťané jsou bratři a sestry

Ježíš je hlavou církve, má přímý vztah s každým křesťanem bez dalších prostředníků.

Je totiž jeden Bůh a jeden prostředník mezi Bohem a lidmi, člověk Kristus Ježíš...
(1. Timoteovi 2:5)

Všichni křesťané jsou si bratry a sestrami a společně se starají o církve – každý podle darů, které dostal.

Bůh zařídil tělo tak, že přehlíženým údům dal hojnější cest, aby v těle nedošlo k roztržce, ale aby údy shodně pečovaly jeden o druhý. (1. Korintským 12:24–25)

Vy však si nedávejte říkat ‚Mistře‘: jediný je váš Mistr, vy všichni jste bratří. A nikomu na zemi nedávejte jméno ‚Otec‘: jediný je váš Otec, ten nebeský. Ani si nedávejte říkat ‚Učiteli‘: váš učitel je jeden, Kristus. Kdo je z vás největší, bude váš služebník. Kdo se povyšuje, bude ponížen, a kdo se poníží, bude povýšen. (Matouš 23:8–12)

Mezi křesťany jsou rozdíly ve zkušenostech, v poznání Boha, znalosti jeho slova, v poslušnosti Bohu a podobně. Měli bychom si být těchto rozdílu vědomi, ale nikdy bychom je neměli považovat za zásadní. Nemůžeme rozdělovat křesťany do dvou skupin – na ty, kdo jsou schopni zjevovat Boží vůli a na ostatní, kdo je pouze následují (duchovenstvo a laici).

⚓ 2 Struktura církve v čase Nového zákona

⚓ 2.1 Starší

Apoštolové měli ve zvyku ustanovovat starší, jak to čteme ve Skutcích apoštolů:

V každé té církvi ustanovili starší a v modlitbách a postech svěřili učedníky Pánu, v kterého uvěřili. (*Skutky 14:23*)

Starší (řecky starší = presbyteros) jsou křesťané, kteří byli kvůli své dospělosti ve víře a poslušnosti respektováni společenstvími křesťanů, o která se starali. V Novém zákoně jsou též nazýváni dohlížiteli (řecky dohlížitel = episkopos) a pastýři církve (řecky pastýř poimenes).

„Z Milétu poslal Pavel vzkaz do Efezu a zavolal si starší církve.“ (*Skutky 20:17*) ... a řekl jim mimo jiné: „...dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, abyste byli pastýři Boží církve, kterou si Bůh získal krví vlastního Syna.“ (*Skutky 20:28*)

„Starší“ zmínění ve verši 17 jsou nazváni „strážci“ (jiný možný překlad slova episkopos) ve verši 28. Jejich úlohou je být „pastýři Boží církve“. Záměnnost termínů „starší“ a „strážce“ ukazuje, že nepopisují různé úrovně hierarchie. Popisují ty samé služby z jiných úhlů pohledu. Někdy je slovo strážce (episkopos) překládáno jako biskup. V Bibli znamená episkopos jednoduše starší a je daleko od takzvaných biskupů dnešní doby. To, že jen jedna osoba vedla společenství v určitém městě, se prosadilo až v pozdějších staletích. V čase apoštolů nebyla společenství vedena jednou osobou, ale kolektivem starších.

Starší v množném čísle jsou oslovováni ve Filipským 1:1 a 1 Petrovi 5:1-5.

Pavel a Timoteus, služebníci Krista Ježíše, všem bratřím v Kristu Ježíši, kteří jsou ve Filipech, i biskupům a jáhnům... (*Filipským 1:1*)

Starší mezi vámi napomínám, sám také starší, svědek utrpení Kristových i účastník slávy, která se má v budoucnu zjevit: Starejte se jako pastýři o Boží stáde u vás, ne z donucení, ale dobrovolně, jak to Bůh žádá, ne z nízké ziskovosti, ale s horlivou ochotou, ne jako páni nad těmi, kdo jsou vám svěřeni, ale buďte jim příkladem. Když se pak ukáže nejvyšší pastýř, dostane se vám nevadnoucího vavřínu slávy. Stejně se i vy mladší podřizujte starším. Všichni se oblečte v pokoru jeden vůči druhému, neboť Bůh se staví proti pyšným, ale pokorným dává milost. (*1. Petrovi 5:1-5*)

Ve Skutcích 14:23 a listě Titovi 1:5 vidíme ustanovení několika starších.

V každé té církvi ustanovili starší a v modlitbách a postech svěřili učedníky Pánu, v kterého uvěřili. (*Skutky 14:23*)

Proto jsem tě ponechal na Krétě, abys uvedl do pořádku, co ještě zbývá, a ustanovil v jednotlivých městech starší, jak jsem ti nařídil. (*Titovi 1:5*)

Ustanovení vícero starších bylo určitou ochranou proti falešným učením. Když by jeden ze starších sešel na

scestí, měl být pokárán a přiveden zpět ostatními.

Dávejte pozor na sebe i na celé stádo, ve kterém si vás Duch svatý ustanovil za strážce, ... I mezi vámi samými povstanou lidé, kteří povedou scestné řeči, aby strhli učedníky na svou stranu. *(Skutky 20:28-30)*

Více starších bylo také ochranou, aby jedna osoba nezískala vyvýšené postavení. Jeden případ je kritizován ve 3. Janově listě:

Něco jsem již o tom církvi psal; ale Diotrefés, který si osobuje právo být mezi nimi první, nás neuznává. *(3. list Janův 9)*

Kolektivní vedení církve, tak jak je popsáno výše, neznamená, že starší mají ve všem rozhodovat. V Matouši 18:15-18 Ježíš ukazuje, že nejdůležitější rozhodnutí mají být činěna celou církví:

Když tvůj bratr zhřeší, jdi a pokárej ho mezi čtyřma očima; dá-li si říci, získal jsi svého bratra. Nedá-li si říci, přiber k sobě ještě jednoho nebo dva, aby ústy dvou nebo tří svědků byla potvrzena každá výpověď". Jestliže ani potom neuposlechne, oznam to církvi; jestliže však neuposlechne ani církve, ať je ti jako pohan nebo celník. Amen, pravím vám, cokoli odmítnete na zemi, bude odmítnuto v nebi, a cokoli přijmete na zemi, bude přijato v nebi. *(Matouš 18:15-18)*

Co z toho plyne, bratří? Když se shromažďujete, jeden má žalm, druhý slovo naučení, jiný zjevení od Boha, ještě jiný promluví ve vytržení a další to vyloží. Všecko ať slouží společnému růstu... Z proroků ať promluví dva neb tři a ostatní ať to posuzují. Dostane-li se zjevení jinému ve shromáždění, nechť ten první umlkne. Jeden po druhém můžete všichni prorocky promluvit, aby všichni byli poučeni a všichni také povzbuzeni. *(1. Korintským 14:26,29-31)*

Milovaní, velmi jsem si přál psát vám o našem společném spasení, ale teď pokládám za nutné napomenout vás, abyste zápasili o víru, jednou provždy odevzdanou Božímu lidu. *(Juda 3)*

Každý křesťan je zodpovědný za učení a rozhodování církve, která je Kristovým tělem. Starší by neměl zastupovat úlohu těla, ale pečovat o jeho zdraví.

✚ 2.2 Diakoni

Ve Filipským 1:1 můžeme číst také o diakonech. Slovo diakon znamená „služebník“ či „pomocník“. O službě diakonů ve Skutcích 6:1-6.

...že se jejich vdovám nedává každodenně spravedlivý díl [jídla]. *(Skutky 6:1 doslovně: „denní služba“ řecky: diakonia)*

...Bohu se nebude líbit, jestliže my přestaneme kázat Boží slovo a budeme sloužit při stolech. *(Skutky 6:2 „sloužit“ řecky: diakonein)*

Otázka zde byla, jak rozdělovat jídlo křesťanům, kteří měli nedostatek. Apoštolové ustanovili sedm učedníků, kteří se této úlohy zhostili. Na tomto místě nejsou nazváni diakony, ale slovo diakon, jež stojí ve

Filipským 1:1 a 1.Timoteovi 3:8 souvisí též pravděpodobně se službou organizace a rozdělování hmotných potřeb.

✚3 Struktura církve v poapoštolské době

Po smrti apoštolů Petra a Pavla se situace zásadně nezměnila. Můžeme to pozorovat z dopisu, který napsala církev křesťanů v Římě křesťanům v Korintě kolem r. 70 po Kr. Tento dopis je znám pod názvem první list Klementův. Není součástí Nového zákona, citujeme jej jen jako historický dokument. Hlavním tématem listu je správná úcta ke starším. Čteme tam:

Neboť nemalým hříchem pro nás bude, jestliže ty, kteří obětovali dary bez vady a zbožně, svrhne ze správcovství. Blahoslavení starší, kteří sešli ze světa dříve, ježto došli konce plodného a dokonalého: neboť se nestrachují, že je někdo sesadí z místa pro ně zřízeného. Vidíme totiž, že vy jste odstranili některé, kteří si správně vedli, ze služby, kterou zastávali bezvadně a se ctí. (1. Klement 44:4-6)

Čteme o presbyterech (starších), kteří plnili úlohu episkopů (dohlížitelů). Také zde jsou termíny „episkop“ a „presbyteros“ používány záměnně a nečteme nic o jediném vedoucím. Můžeme tak vidět, že novozákonní struktura církve, jak je popsána výše, se nezměnila ani po smrti apoštolů. Apoštolové neustanovili jednoho vůdce nad lokální církví, ani když věděli, že brzy opustí tento svět. Jak jsme viděli, neudělal to ani apoštol Pavel před opuštěním církve v Efezu, přestože si byl vědom nebezpečí odpadnutí některých křesťanů. Řekl tehdy jen:

Nyní vás svěřuji Bohu a slovu jeho milosti, které má moc vás proměnit a dát vám podíl mezi všemi, kdo jsou posvěceni. (Skutky 20:32)

Na počátku druhého století nastal výrazný posun. Takřka ve všech křesťanských společenstvích v Malé Asii a syrské Antiochii se stal jediný „episkopos“ (dohlížitel – dříve synonymum pro staršího) vedoucím nad sborem starších (presbyterů), zodpovědným za církevní pořádek. Čteme o tom v listech Ignáce z Antiochie psaných někdy mezi lety 107 – 117 po Kr. Ignác nepíše v listech nic o ustanovení těchto osob apoštoly. Nic ani nenasvědčuje tomu, že by postavení episkopa nad staršími vzešlo z vůle apoštolů. Ignác si představoval roli biskupa v církvi takto:

Následujte episkopa, jako Ježíš Otce a staršovstvo jako apoštoly. Bez episkopa ať nikdo nedělá nic, co by se týkalo církve...Kde je biskup, tam ať je i lid, jako kde je Kristus, tam je i katolická [1] církev. Bez svolení biskupa není dovoleno ani křtít ani konat hody lásky. Co on schválí, to je milé i Bohu a proto i pevné a jisté... Je rozumné, dokud máme ještě čas, vzpamatovat se a obrátit se k Bohu. Je dobré ctít Boha i biskupa. Kdo ctí biskupa, toho ctí i Bůh. Kdo něco dělá bez vědomí biskupa, ten slouží ďáblu. (Ignatios Smyrnenským 8:1- 9:1)

Jeho zdůrazňování jediné zodpovědné osoby nad sborem starších je Novému zákonu cizí.

✚4 Římskokatolická struktura církve

V dokumentech z druhého vatikánského koncilu (1965) čteme:

Avšak úkol autenticky vykládat Boží slovo psané nebo ústně předávané je svěřen pouze živému učitelskému úřadu církve, který vykonává svou pravomoc ve jménu Ježíše Krista.

Tento učitelský úřad však není nad Božím slovem, ale slouží mu tak, že učí jen to, co bylo předáno, neboť z Božího příkazu a za pomoci Ducha svatého Boží slovo zbožně slyší, svědomitě střeží a věrně vykládá a z tohoto jediného pokladu víry čerpá všechno, co předkládá k věření... (Dei verbum 10; Dokumenty II. vatikánského koncilu)

Prakticky to znamená, že člověk potřebuje k chápání Bible určitý klíč, jímž je podle Římskokatolické církve klérus — biskupové reprezentováni v místních církvích knězi.

Apoštol Jan napsal ve svém prvním dopise všem křesťanům:

Toto jsem vám napsal o těch, kteří vás matou. Ale pomazání, které jste vy přijali od Krista, zůstává ve vás, takže nepotřebujete, aby vás někdo učil; jeho pomazání vás učí všemu, a je pravé a není to žádná lež; jak vás vyučilo, tak zůstávejte v něm. (1. Jan 2:26-27)

Klíčem k porozumění svatých písem je tedy Duch Svatý přítomný ve všech křesťanech. On je to zmíněné zasvěcení.

V římskokatolické církvi je často autorita biskupa přirovnávána k autoritě apoštolů. Autorita apoštolů však byla jedinečná, daná skutečností, že byli očitými svědky jeho života a vzkříšení. Ježíš sám je pověřil, aby položili základy církve. Jejich autorita se neměla stát úřadem, který by se dále předával.

Nejste již tedy cizinci a přistěhovalci, máte právo Božího lidu a patříte k Boží rodině. Jste stavbou, jejímž základem jsou apoštolové a proroci a úhelným kamenem sám Kristus Ježíš. (Efezským 2:19-20)

Apoštol Pavel své apoštolství spojoval s tím, že viděl Ježíše:

Nejsem snad svoboděn? Nejsem apoštol? Neviděl jsem Ježíše, našeho Pána? Nejste vy mým dílem v Pánu? (1. Korintským 9:1)

⚓ 5 Nejčastější struktura církve v protestantských a svobodných církvích

Protestantské a svobodné církve odmítají římskokatolickou doktrínu o učitelském úřadu biskupa. Na druhou stranu ale vidí potřebu jednoho pastora nad ostatními staršími. Pastor se zhošťuje úlohy kázání v církvi a má poslední slovo v důležitých rozhodnutích. Jako důvod se udává příklad Timotea a Tita, Pavlových spolupracovníků, kteří měli v Efezu a na Krétě výjimečné postavení (1. Timoteovi 1:3; Titovi 1:5). Toto odůvodnění ale nebere v úvahu to, že Pavel pověřil své spolupracovníky, aby dokončili jeho apoštolskou práci tam, kde nemohl být déle osobně přítomný. Timoteus ani Titus nezůstali v daných církvích nastálo a po jejich odchodu se z jejich úlohy nestal zástupný úřad.

Také Jeroným — jeden z církevních otců čtvrtého století — nepovažoval vedení jediným biskupem za vůli Pána, ale za pozdější obyčej církve. Napsal:

Dříve než vznikly z podnětu ďáblova strany v náboženství, byly církve řízeny společnou radou starších; jakmile však každý pokládal ty, které pokřtil, za své a ne za Kristovy, bylo rozhodnuto, aby byl zvolen jeden ze starších a postaven nad ostatní a jemu aby příslušela

všechna péče o církev, aby tak byly odstraněny zárodky roztržek ... Jako starší vědí, že jsou z obyčejně církve podřízeni tomu, který jim byl nadřízen, tak ať (i) biskupové vědí, že jsou nad starší povýšeni spíše z obyčejně nežli opravdovým uspořádáním Páně, a že mají spravovati církev (s nimi) ve spolek. (Jeroným; výklad k epištole Pavlově Titovi 1:5)

Zavést lidský „zvyk“ však není duchovní řešení problému.

⚓ 6 Náš závěr

Žádný člověk není neomylný. Každý křesťan potřebuje opravu. Každý křesťan má růst v nesení zodpovědnosti. Nevidíme jako Boží vedení ustanovit jednoho vedoucího nad církví nebo nad místním společenstvím křesťanů.

Starší pomáhají církvi držet se pravdy v učení a v životě. Jejich autorita nemá spočívat v univerzitním titulu, ale v poslušnosti, v křesťanských ctnostech, zkušenosti a schopnosti učit. Starší mohou být církví buď zvoleni nebo přirozeně uznáváni díky svému dobrému příkladu a vytrvalosti. Pro zvolení starších hlasováním nenacházíme v Bibli žádný příklad. Naše společenství, na rozdíl od mnohých společenství Nového zákona, nebylo založeno misionáři, kteří ustanovili starší. Rosteme postupně, dobře se známe a známe i své starší. Vztahuje se na ně vše, co jsme o službě starších napsali. Nejsou však jedinými, kteří mezi námi učí. Vzájemně se s nimi dělíme o naše životy. Stejně tak jako všichni ostatní, i oni vyznávají své hříchy kterémukoli bratrovi a sestře a potřebují povzbuzení i napomenutí. Chodí do práce a vydělávají si na živobytí.

Neměli bychom se scházet k účasti na programu, ale ke sdílení se. Není těžké zúčastnit se setkání, kde někdo připraví program. Stálým programem se však nenaučíme nést zodpovědnost. Právě vychladnutí bratrské lásky a nedostatek nesení zodpovědnosti jeden za druhého vedlo v k rozvoji hierarchické struktury církve. Milovat druhé znamená nést za ně zodpovědnost. Apoštol Pavel nás k tomu často povzbuzuje:

Jsem přesvědčen také já o vás, bratří moji, že i vy jste plni dobroty, naplnění veškerým poznáním, takže sami můžete ukazovat cestu jeden druhému. (*Římanům 15:14*)

Bratří, upadne-li někdo z vás do nějakého provinění, vy, kteří jste vedeni Božím Duchem, přivádějte ho na pravou cestu v duchu mírnosti a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehli pokušení. (*Galatským 6:1*)

Budete-li všichni mluvit prorocky a přijde mezi vás člověk nevěřící nebo nezasvěcený, bude všemi, souzen a všemi usvědčován, vyjdou najevo věci skryté v jeho srdci, takže padne na kolena, pokoří se před Bohem a vyzná: „Vskutku je mezi vámi Bůh!“ (*1. Korintským 14:24-25*)

Zodpovědnosti se učíme každý den. Trvajíce v pokoře, v níž nasloucháme druhým – starším, ale také mladším bratřím a sestrám (1. Petr 5:5) — budujeme jednotu, která není ovládána lidmi shora, ale která vychází z našich srdcí. Taková jednotu také může být svědectvím pro svět.

7 Dodatek — pasáže používané k ospravedlnění dnes běžné církevní struktury

Jsou dvě pasáže, kde je slovo „správce“ (řecky: episkopos) napsáno v jednotném čísle. Je to 1. list Timoteovi 3:2 a Titovi 1:7. V Titovi 1:5 je pro stejné osoby použito slovo starší v množném čísle, což předpokládá, že

v jedné církvi je „správců“ víc. Jsou záměnně nazýváni „správci“ a „starší“. Pavel zde popisuje, jaké předpoklady musí takový „správce“ splňovat. Nechce tím však říct, že má být jen jeden. V 1. listu Timoteovi 3:8 je řeč o „diakonech“ v množném čísle. (Diakon, znamená v překladu služebník, a v první církvi se vztahoval na bratra, který nesl větší zodpovědnost v materiálních věcech.) Někdy se dá použít jednotné číslo, jindy množné. Když řekneme, že voják má být věrný, statečný, atd., nemyslíme tím, že v armádě má být jenom jeden.

V Židům 13 jsou dvakrát zmíněni „ti, kteří vás vedou“. Ve verši 7 jsou míněni apoštolové a starší z počátků církve. Ve verši 17 pak starší z doby sepsání listu. Jedná se jen o jiný název pro službu starších, což potvrzuje, že první křesťané neměli mezi sebou postavení s vyhraněnými oficiálními tituly.

Často se mluví o Jakobovi – Ježíšovu bratranci, jako o vedoucím jeruzalémské církve. Důvodem je, že jeho jméno je zvláště zmíněno na několika místech Nového zákona (např. Skutky 12:17 a 21:18). Jakub také promluvil poslední slova na takzvaném apoštolském koncilu. Bez pochyb měl mezi prvními křesťany velkou autoritu. Jeho poslušnost a hluboké pochopení Ježíšova učení jsou zjevné z jeho listu. Dokonce i nekřesťané o něm mluvili jako o Jakobovi spravedlivém. Je však obrovský rozdíl mezi bratrem, který je uznávaný kvůli své odevzdanosti, a mezi jediným vedoucím církve. Takové postavení v prvotní církvi neexistovalo. Jak už jsme zmínili, Jan tvrdě kritizuje touhu být první (3. list Janův).

Související témata

- [Církev v době Nového zákona](#)
- [O životě prvních křesťanů — co to pro nás znamená dnes?](#)

Pokud máte myšlenky nebo otázky k tomuto textu, budeme rádi, když nám napíšete

E-mailová adresa

Zpráva

Odeslat

Poznámky:

1. v původním významu znamená slovo katolický „úplný“ nebo „všeobecný“ – ne Římsko-katolický

© 2021 www.krestane.info - Všechna práva vyhrazena.

Uvedená biblická místa jsou převzata z Bible :

Písmo svaté Starého a Nového zákona : český ekumenický překlad © 1987 – 2009 .

Odkazy a obsah článků (v nezměněné formě s uvedením zdroje) mohou být šířeny pro nekomerční účely.

Publikování anebo šíření obsahu těchto webových stránek v jiné formě anebo pro jiný účel podléhá našemu souhlasu.

Webová stránka může obsahovat odkazy na internetové stránky třetí strany.

Jejich zveřejnění neznámá, že jejich obsah schvalujeme, přijímáme anebo s ním souhlasíme.